

УПОТРЕБНА ВРЕДНОСТ НА ТУТУНСКАТА СУРОВИНА ТИП ВИРѢИНИЈА ОД ПРОИЗВОДНОТО ПОДРАЧЈЕ НА РЕПУБЛИКА СРПСКА

Обренија Каламанда
Фабрика за цигари - Бања Лука
Република Српска

АПСТРАКТ

Основна цел на ова истражување беше да се утврдат основните физички, хемиски, дегустативни и економски својства на вирџинискиот тутун од сортите DH - 17 и Hewessi - 17, одгледуван во два различни локалитети од реонот на Република Српска. Истражувањата се спроведени во три вегетациони сезони (V-IX), во периодот од 2004 до 2006 година.

За да може покомплексно да се проучи употребната вредност на испитуваниот материјал беа земени средни прови на суви тутунски листови од долниот, средниот и горниот појас на стракот.

Врз основа на добиените резултати е дадена проценката на употребната вредност на овој тип тутун, кој се користи во фабрикацијата на цигари. Вирџинискиот тутун од сортата DH - 17 имал подобар рандман на класи во однос на сортата Hewessi - 17.

Економските показатели за квалитет (полнечка способност, фракционен состав и дензитет) имале подобри резултати кај сортата DH - 17. Физичките показатели за квалитет (должина, ширина, дебелина на листовите и содржина на главно ребро во вкупната маса на лисното ткиво) биле подобри кај сортата Hewessi - 17, во однос на сортата DH - 17. Исклучок од ова прави материјалноста на лисното ткиво која е поголема кај сортата DH - 17 во однос на Hewessi - 17, што се потврдува со бројот на изработени цигари од 1 кг тутун.

Хемиските показатели на тутунот (никотин, вкупен азот, белковини, и полифенолниот коефициент) имале поголема вредност кај сортата Hewessi - 17 во однос на сортата DH - 17. Вирџинискиот тутун од сортата DH - 17 содржи поголема количина на растворливи шеќери и има поголема вредност на шмуковиот коефициент, што укажува на тоа дека се работи за тутун со задоволувачки квалитет.

Врз основа на дегустационата оценка на квалитетот може да се истакне дека со подобри пушачки својства се истакнува сортата DH - 17.

Испитуваните сорти тутун од типот вирџинија одгледувани во реонот на Република Српска ги задоволуваат критериумите кои се прифатени за овој тип тутун. Сепак, тие се физиолошки поблаги и претставуваат неутрален материјал. Бидејќи никотинот е носител на пушачките својства во цигарите, потребно е да се работи во правец на зголемување на содржината на никотин во испитуваните тутуни.

Врз основа на извршените испитување на вирџиниските тутуни одгледувани во реонот на Република Српска, и добиените резултати, може да се даде генерален заклучок дека сортата DH - 17 има подобра употребна вредност во однос на сортата Hewessi - 17.

Клучни зборови: тутун, вирџинија, вегетационен период, рандеман на класи, инсерција, квалитет.

UDK: 633.71+ 663.97(497.6 RS)

USABILITY OF VIRGINIA TOBACCO FROM THE PRODUCING REGION OF REPUBLICA SRPSKA

Obrenija Kalamanda
Cigarette Factory - Banja Luka
Republika Srpska

ABSTRACT

The aim of investigation was to determine major physical, chemical and degustational properties of Virginia tobacco varieties DH-17 and Hewessi-17, grown in two different localities in the region of Republika Srpska. Investigations were carried out in 2004 - 2006, during three growing seasons (May - September).

Dry tobacco leaf samples from the lower, middle and upper stalk belts were used in the investigation.

According to the obtained results, the variety DH-17 had better yield output as compared to Hewessi-17.

Economical indexes of quality (filling capacity, fractional composition and density) gave better results in DH-17.

Physical indexes of quality (length, width, thickness and midrib content in the total mass of leaf tissue) were better in Hewessi-17. Exception from this was leaf tissue substantiality, which was higher in D-17 than in Hewessi-17, as was confirmed by the number of cigarettes produced from 1 kg of tobacco.

Chemical indexes (nicotine, total N, proteins an polyphenolic coefficient) were higher in Hewessi-17. The variety DH-17 had higher content of soluble sugars and higher coefficient of Shmuk's quality, which denotes a tobacco of satisfactory quality.

With regard to the tasting quality results, better smoking properties were obtained in the variety DH-17.

Virginia varieties investigated in the region of Republika Srpska are in compliance with the criteria accepted for this tobacco type. Still, they are physiologically milder and present a neutral material. Regarding the fact that nicotine is a carrier of the smoking properties of cigarettes, it is necessary to focus on the increase of nicotine content in investigated tobaccos.

Based on investigations of Virginia tobaccos grown in the region of Republika Srpska, the variety DH-17 has higher value of usability compared to Hewessi-17.

Key words: tobacco, Virginia, growing period, yield output, insertion, quality

UDK: 633.71+ 663.97(497.6 RS)